

Fundacja Forum Inicjatyw
Społecznych
Buda Ruska 19c
16-503 Krasnopol
NIP 8442359966

POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM

Procedura wewnętrzna

Małgorzata Snarska-Nieznańska
Agata Juzyk
ajuzyk@ffis.edu.pl

Spis treści

1. Czym jest polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem?	2
2. Słownik pojęć	2
3. Podstawa prawna	3
4. Zasady tworzenia bezpiecznego dla dzieci środowiska	3
5. Rozpoznawanie i procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka	5
6. Zasady ochrony danych osobowych dziecka	7
7. Zasady bezpiecznych relacji z dzieckiem.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Czym jest polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem?

Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem jest dokumentem wewnętrznym, ustanowionym przez Zarząd Fundacji, obowiązującym wszystkich pracowników i osoby współpracujące z Fundacją, a stawiającym za cel zapewnienie ochrony bezpieczeństwa, poszanowania praw i godności dzieci. Dokument ten obejmuje zasady tworzenia w miejscu organizowania przez Fundację zajęć w bezpiecznym dla dzieci środowisku, w duchu, tolerancji, poszanowania, akceptacji oraz troski, jak również procedury interwencji wewnętrznej i zewnętrznej umożliwiającej szybkie reagowanie na zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

2. Słownik pojęć

1. Ilekroć w poniższym dokumencie mowa jest o Fundacji, rozumiemy przez to Fundację Forum Inicjatyw Społecznych
2. Pracownikiem Fundacji jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy wolontariackiej oraz w formule B2B.
3. Osobą współpracującą z Fundacją w trybie stałym jest osoba zatrudniona na umowę o pracę lub umowę zlecenie w ramach projektu.
4. Dzieckiem jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
5. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji i stanowieniu o dziecku w szczególności jego przedstawiciel ustawowy (rodzic/opiekun prawny).
6. Zgoda opiekuna dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z opiekunów dziecka. Gdy brak porozumienia między opiekunami dziecka, należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd.
7. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć takie działania, które powodują, że dziecko doznaje zaniedbywania, krzywdy fizycznej, emocjonalnej, oraz seksualnej. Krzywdzeniem nazywamy także beczynność jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiej beczynności, który deprawuje równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłóca ich optymalny rozwój.

Krzywdzeniem fizyczne to każda forma fizycznego przymusu lub przemocy ze strony osoby odpowiedzialnej za dziecko, która prowadzi do urazu fizycznego lub psychicznego albo wiąże się z ryzykiem takiego urazu, np.: popychanie, szarpanie, bicie, zmuszanie do prac fizycznych. W szczególności krzywdzeniem jest:

- Przemoc fizyczna- jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne.
- Przemoc emocjonalna - to powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest ono w stanie sprostać.
- Przemoc seksualna - to angażowanie dziecka w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie dziecka, współżycie z dzieckiem) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm).
- Przemoc ekonomiczna – przejawia się poprzez niewypłacanie należnego wynagrodzenia w sposób przewidziany prawem oraz nieprzestrzegania przez pracodawców kodeksu pracy w szczególności praw pracowników młodocianych.

- Zaniedbywanie - to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych dziecka przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnienie mu odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa, brak dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego.
8. Osobą odpowiedzialną za Politykę Ochrony Dzieci dla każdej z lokalizacji projektowej, jest osoba wyznaczona przez Dyrektora placówki w porozumieniu z Prezesem FFIS, przeszkoloną w tym celu przez FFIS.
 9. Daną osobową dziecka jest każda informacja umożliwiająca pełną identyfikację dziecka

3. Podstawa prawna

Pracownicy Fundacji i osoby z nią współpracujące realizując swoje zadania dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie działają w ramach swoich kompetencji, obowiązujących przepisów wewnętrznych oraz obowiązującego prawa, w szczególności:

1. Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku – w zakresie zapisów regulujących ochronę dziecka przed przemocą, wyzyskiem i demoralizacją;
2. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” – zapisy regulujące m.in. interwencję w przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie
3. Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku, artykuł 12 – zapis o nakazie powiadomienia o popełnieniu przestępstwa w rodzinie;
4. Konwencji o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989 roku (Dz. U. 1991.120.526 z późn. zm.)
5. Ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2015.583, t.j.) – zapisy regulujące relację pomiędzy rodzicami a dzieckiem oraz rodzicami i placówką oświatową, a także władzę rodzicielską, kontakty rodzica z dzieckiem i reprezentację dziecka
6. Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. 1997.88.553 z późn. zm) oraz Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego – akty prawne regulujące m.in. interwencję w przypadku popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka
7. Ustawy z dnia 17 listopada 1964r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2014.101, t.j. z późn.zm.) – akt prawny regulujący m.in. interwencję w przypadku zagrożenia dobra dziecka, w tym jego zaniedbywania
8. Ustawy z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawie nieletnich (Dz.U. 2014.382, t.j.) – ustawa regulująca m.in. interwencję w przypadku popełnienia czynu karalnego przez dziecko lub przejawiania przez nie objawów demoralizacji
9. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)

4. Zasady tworzenia bezpiecznego dla dzieci środowiska

Fundacja Forum Inicjatyw Społecznych zobowiązuje się budować i utrzymywać kulturę organizacyjną, która uniemożliwia wszelkie działania i zaniechania, celowe lub nieumyślne, narażające dzieci na jakiegokolwiek krzywdzenie. Jednocześnie Fundacja promuje i stara się zapewnić mechanizmy włączania głosu dzieci w proces tworzenia bezpiecznego dla nich środowiska, otwartego i świadomego, gdzie

zgłoszenie obaw dotyczących bezpieczeństwa będzie każdorazowo wnikliwie i sprawiedliwie rozpatrywane, mając na względzie najlepszy interes dziecka. Od pracowników i osób współpracujących wymagane jest zachowanie pozbawione wszelkich cech dyskryminacji ze względu na rasę, kolor skóry, płeć, język, religię, poglądy, narodowość, pochodzenie etniczne, pochodzenie społeczne, majątek, niepełnosprawność, orientację seksualną lub inny status.

Odpowiedzialność za utrzymanie bezpiecznego środowiska dla dzieci jest wspólnym obowiązkiem wszystkich osób związanych z Fundacją Forum Inicjatyw Społecznych w zakresie:

- zapobiegania krzywdzeniu dzieci: dążenie do podnoszenia świadomości, dobrych praktyk, szkolenia i bezpieczniejszej rekrutacji, aby zminimalizować ryzyko dla dzieci, z którymi Fundacja pracuje lub z którymi ma kontakt.

- promowania świadomości obowiązków w zakresie ochrony dzieci wśród pracowników i osób współpracujących

W celu zminimalizowania ryzyka i zapobiegania wykorzystywaniu dzieci przez pracowników FFIS lub współpracowników projektu, ich bezpośrednia rekrutacja odbywa się według ścisłych zasad, które obejmują:

a. sprawdzenie referencji,

b. zobowiązanie do złożenia oświadczenia o niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przestępstwa związane z przemocą na szkodę małoletniego lub o toczącym się postępowaniu karnym lub dyscyplinarnym.

Każda instytucja, która prowadzi projekt wspólnie z FFIS jest zobowiązana do podpisania Polityki ochrony dzieci przed przemocą, chyba, że ma procedurę wdrożoną wewnątrz i zostanie ona zaakceptowana przez FFIS, jako załącznik do umowy o współpracy.

Warunkiem koniecznym współpracy z FFIS jest powołanie Lokalnego Koordynatora ds. Polityki Ochrony Dzieci, który zostanie przeszkolony przez FFIS.

Lokalny Koordynator jest odpowiedzialny przestrzeganie zasad zawartych w Polityce Ochrony Dzieci w swojej instytucji, za współpracę z Oficerem ds. Ochrony Dzieci FFIS.

Lokalny Koordynator przekazuje kwartalne raporty do Oficera ds. Ochrony dzieci ze strony FFIS.

Aby zapewnić dzieciom możliwość dyskretnego zgłaszania problemów, przypadków krzywdzenia czy podejrzeń krzywdzenia innych dzieci, w każdej pracowni Fundacji zostanie umieszczona skrzynka zaufania. Procedura postępowania z takim zgłoszeniem jest zgodna z punktem 6 niniejszej polityki.

5. Zasady bezpiecznych relacji z dzieckiem

Pracownicy Fundacji oraz osoby współpracujące zobowiązane są do równego, sprawiedliwego i opartego na szacunku traktowania wszystkich podopiecznych. Zasady bezpiecznych relacji z dzieckiem określają, jakie zachowania i praktyki są niedozwolone w pracy z dziećmi.

1. Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona:

- przemocy fizycznej (np. popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, szarpanie, spoliczkowanie, itd.),

- erotyzowania relacji (flirt, dwuznaczny żart, rozmowa, czy choćby wyzywające spojrzenie),
 - seksualizacji relacji (obcowanie płciowe i inne czynności seksualne);
2. Komunikacja werbalna z dzieckiem powinna być pozbawiona akcentów wrogich, wulgarnych, agresywnych, złośliwie ironicznych. Komunikacja nie powinna:
 - wzbudzać w dziecku poczucia zagrożenia (groźby, wyzwiska, krzyk),
 - naruszać granic osobistych (brak stosownego dystansu, obcesowość, podteksty o charakterze erotycznym);
 - niszczyć lub zaniżać poczucia wartości (np. wyzywanie, krzyk, krytyka, reakcja nieadekwatna do sytuacji, wzbudzanie poczucia winy, negowanie emocji),
 - upokarzać (publiczne wyszydzenie, ośmieszanie, wyśmiewanie),
 3. Pracownicy i osoby współpracujące z Fundacją zobowiązani są do równego i sprawiedliwego traktowania wszystkich dzieci, co oznacza, że niedozwolone jest:
 - skupianie uwagi wyłącznie na wybranych dzieciach, gdy jednocześnie ignoruje się potrzeby innych,
 - nieuzasadnione dawanie przywilejów tylko wybranym i pozbawianie ich pozostałych,
 - nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie zadań, nieadekwatne do możliwości i wieku
 - zwalnianie z wykonywania obowiązków w nieuzasadnionych sytuacjach,
 - godzenie się, brak reakcji na nieformalną hierarchię grupową,
 - dominacja w grupie przez negatywne jednostki, ustalanie przez nie i wdrażanie nieformalnych zasad,
 - przyzwolenie na wykorzystywanie młodszych i słabszych wychowanków przez silniejszych
 4. Pracownicy oraz osoby współpracujące z Fundacją zobowiązani są do unikania przebywania z jednym dzieckiem w pracowni z zamkniętymi drzwiami.
 5. Rodzice oraz opiekunowi prawni dzieci uczestniczących w projekcie, jak również dyrektorzy szkoły oraz wychowawcy mają prawo do wszelkich informacji na temat funkcjonowania dziecka w ramach zajęć prowadzonych przez Fundację.

6. Rozpoznawanie i procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

Pracownicy Fundacji oraz osoby współpracujące mają wiedzę i w zakresie swoich najlepszych kompetencji, realizując zadania na rzecz Fundacji, zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci. Jeśli któraś z wymienionych wyżej osób zauważy lub podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone zobowiązana jest zareagować, a w sytuacji koniecznej udzielić pierwszej pomocy. Jednocześnie podejmując informację o ryzyku krzywdzenia dziecka, są one zobowiązane do zachowania poufności w udostępnianiu wrażliwych informacji, wyłączając dane przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

W przypadku zauważenia przez pracownika Fundacji bądź osobę współpracującą, że dziecko jest krzywdzone, osoba ta ma obowiązek przekazania uzyskanej informacji osobie odpowiedzialnej za Politykę Ochrony Dzieci w danej lokalizacji, dyrektorowi placówki oraz Prezesowi Fundacji

1. Procedura w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez pracownika Fundacji bądź osobę współpracującą poprzez:

- a. Pozostałe negatywne zachowania względem dziecka (np. ośmieszanie dziecka, dyskryminowanie dziecka, nierówne traktowanie, niedocenywanie dziecka, ignorowanie problemów i potrzeb dziecka, nadmierna krytyka, zawstydzanie, stawianie nieadekwatnych do wieku i możliwości rozwojowych dziecka oczekiwań, oczernianie dziecka i jego środowiska rodzinnego)
- b. Przesłępstwo na szkodę dziecka (np. przemoc fizyczna, wykorzystywanie seksualne, znęcanie)

W obu przypadkach w pierwszej kolejności osoba odpowiedzialna za Politykę Ochrony Dzieci w danej lokalizacji, dyrektor placówki wraz z Prezesem Fundacji przeprowadza rozmowę z osobą, którą podejrzewa się o krzywdzenie i informuje ją o podejrzeniu. Przeprowadzana jest również rozmowa z dzieckiem w obecności dodatkowej osoby – wychowawcy, bądź psychologa lub pedagoga szkolnego. Z rozmów tych powstaje notatka wraz z planem pomocy dziecku, która jest przekazywana każdorazowo Prezesowi Fundacji.

Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:

- a. działań, jakie Fundacja podejmuje na rzecz dziecka, w celu zapewnienia mu poczucia bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji oraz szkoły, do której uczęszcza dziecko
- b. zdyscyplinowanie krzywdzącego (forma zależy od tego, kim jest krzywdzący, czy pracownikiem Fundacji, czy osobą współpracującą w trybie stałym czy jednorazowo).

Z pracownikiem / osobą współpracującą w trybie stałym, który dopuścił się krzywdzenia dziecka może zostać zawarty kontrakt lub spisany protokół ustaleń. Oba dokumenty muszą zawierać szczegółowe rozwiązania mające na celu powstrzymanie dalszego krzywdzenia. Z pracownikiem współpracującym jednorazowo, który dopuścił się krzywdzenia dziecka spisany jest protokół ustaleń i powzięta jest decyzja o braku możliwości dalszej współpracy.

W przypadku, gdy zostanie powzięte podejrzenie, że pracownik dopuszcza się przestępstwa na szkodę dziecka Prezes Fundacji lub osoba odpowiedzialna za Politykę Ochrony Dzieci ma obowiązek niezwłocznego zawiadomienia o powyższym policji lub też właściwej miejscowo prokuratury.

2. Procedura w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka w rodzinie (przez rodziców lub opiekunów) poprzez:
 - a. Przemoc fizyczną i psychiczną.
 - b. Zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie – działania i zaniechanie podejmowane przez rodziców/opiekunów/inne osoby, pod których opieką dziecko pozostaje w domu rodzinnym (np. zaniedbanie higieny, zdrowia, żywienia dziecka, niedostosowanie ubioru dziecka do warunków atmosferycznych, brak właściwego nadzoru nad wypełnianiem przez dziecko obowiązku szkolnego, negatywne nastawianie dziecka przeciwko drugiemu rodzicowi/jego rodzinie).
 - c. Inne przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystywanie seksualne (w tym również: komercyjne wykorzystywanie seksualne), zgwałcenie małoletniego, rozpijanie małoletniego, grooming, porwanie małoletniego, porzucenie małoletniego, pornografia dziecięca, niealimentowanie małoletniego).

W przypadku pozyskania przez pracowników Fundacji / osoby współpracujące informacji o krzywdzeniu dziecka przez jego opiekunów należy niezwłocznie podjąć kroki interwencyjne,

które zabezpieczą dobro dziecka. Równolegle do działań związanych z działaniami podejmowanymi wewnątrz Fundacji oraz powiadomieniem Dyrektora szkoły, do której uczęszcza dziecko, mającymi na celu udzielenie wsparcia dziecku, należy uruchomić procedurę zewnętrzną.

- W przypadku przemocy fizycznej/psychicznej – Szczególną procedurą w sytuacjach przemocy (fizycznej i psychicznej) w rodzinie jest procedura „Niebieskiej Karty”, która została uregulowana w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” wydanym jako akt wykonawczy na podstawie art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

- W przypadku stwierdzenia, że dobro dziecka jest zagrożone np. dziecko jest zaniedbywane bądź w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka informacja o tym fakcie powinna zostać niezwłocznie przekazana dyrektorowi szkoły, do której uczęszcza dziecko. Zgodnie z art. 304 § 2 Kodeksu postępowania karnego placówka oświatowa jako instytucja samorządowa ma obowiązek prawny niezwłocznego zgłoszenia podejrzenia popełnienia przestępstwa na policji lub pisemnego zawiadomienia właściwej miejscowo prokuratury (ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa). Obowiązek prawny zgłoszenia podejrzenia popełnienia przestępstwa oznacza, że jeżeli z powodu zaniechania zgłoszenia dziecko dozna szkody – dyrektor placówki jako funkcjonariusz publiczny może ponieść odpowiedzialność karną z tego tytułu.

7. Zasady ochrony danych osobowych dziecka

Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych). Pracownik Fundacji / osoba współpracująca z Fundacją ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.

Fundacja uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka. Pracownikowi / osobie współpracującej z Fundacją nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie) w trakcie trwania zajęć bez pisemnej zgody opiekuna dziecka. W celu uzyskania zgody opiekuna dziecka na utrwalanie wizerunku dziecka, pracownik Fundacji / osoba współpracująca z Fundacją może skontaktować się z opiekunem dziecka i ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka bez wiedzy i zgody tego opiekuna. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana. Wszystkie osoby nie będące pracownikami Fundacji, bądź osobami z nią współpracującymi, a utrwalające wizerunek dzieci na nośnikach, zobowiązane są do nie wykorzystywania ich w celach niezgodnych z prawem.